Szoftverfejlesztés és csapatmunka

Simon Károly simon.karoly@codespring.ro

Vállalati (Enterprise) rendszerek

Fejlesztés

- Paradigmák/nyelvek:
 - Objektumorientált programozás, interfészek jelentősége
 - Komponens alapú szoftverfejlesztés
 - Szolgáltatásorientált architektúrák
 - Aspektusorientált programozás
- Tervezési minták:
 - Alapvető minták (Iterator, Factory, Singleton, Observer stb., stb.)
 - MVC, Abstract DAO Factory, Multitier Architecture
- Eszközök:
 - Alkalmazásszerverek (Glassfish, JBoss stb.), web szerverek (Tomcat, Jetty stb.)
 - Platformok (Java EE, Spring stb.)
 - Keretrendszerek, API-k, eszköztárak
 - Build eszközök (Ant, Maven), környezetek (Eclipse, NetBeans, stb.), tervező eszközök (ArgoUML, StarUML, stb.), verziókövetés (CVS, SVN, Git, Mercurial), projektmenedzsment és issue/bug tracking rendszerek (JIRA, Redmine, Bugzilla, Trac stb.), V&V eszközök (Sonar stb.), kommunikációs eszközök és információmegosztás
- Módszerek, stratégiák:
 - Waterfall, V-model, Spiral model stb.
 - Agile strategies (Extreme Programming, Test Driven Development stb.), Scrum

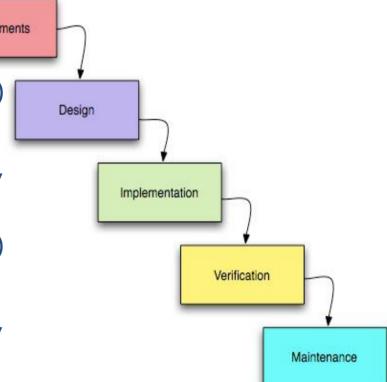
Csapatmunka

- Kommunikáció fontossága
- Időmenedzsment
 - Tartsuk tiszteletben egymás időbeosztását!
- Figyelni egymásra, megbecsülni a másik munkáját
- Elválasztani a szakmai és személyes értékelést
 - A kódot mindenki a sajátjának érzi figyeljünk a visszajelzések stílusára!
- Kódminőség, konvenciók
 - Elnevezési és kódolási konvenciók egyeztetése és betartása
- Kód dokumentálásának fontossága (javadoc)
- Szoftver-licenszek figyelembe vétele
 - Jogtiszta szoftverek használata.

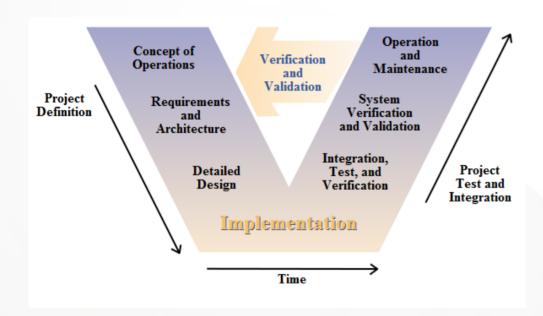
Módszerek

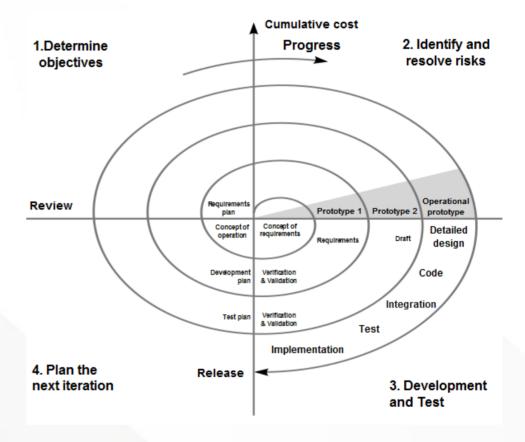
 A szoftverfejlesztés "klasszikus" alapszakaszai, a vízesés (waterfall) modell:

- elemzés → követelmény specifikáció, használati eset (use case) analízis és diagram, környezeti elemzés (domain analízis)
- tervezés → architektúra megtervezése, részletes terv (osztály-, szekvencia-, kollaborációs és állapot-átmeneti diagramok)
- megvalósítás → implementáció (tulajdonképpeni kódírás) a tervek alapján
- verifikáció → tesztelés (+esetenként statikus verifikáció, átvizsgálások)
- karbantartás → hibák (bug-ok) javítása, support
- Problémák, lehetséges megoldások

Módszerek

Agile

- Iteratív, inkrementális fejlesztési stratégia tulajdonképpen gyűjtőfogalom:
 több módszer közös elnevezése.
- Agilis fejlesztés alapelve: a változás "befogadása"
- Agile Manifesto Agile értékek:
 - Egyének és együttműködés vs. folyamatok és eszközök
 - Működő szoftver vs. mindenre kiterjedő dokumentáció
 - Együttműködés a megrendelővel vs. alkudozások
 - Reagálás a változásokra vs. túlzott ragaszkodás egy tervhez
- Részekre bontás (inkrementumok).
- Rövid fejlesztési iterációk (1-4 hét).
- Kis csapatok (5-9 személy).
- Minden iterációnak megfelel egy teljes fejlesztési ciklus (elemzés, tervezés, megvalósítás, tesztelés).
- Minden iteráció végén elkészül egy működő (al)rendszer.
- Módszerek: Agile Modeling, Agile Unified Process, Scrum, Extreme Programming (rövid ciklusok, pair-programming, Test-driven Development stb.) stb.

Scrum

- Szerepek: scrum master, development team, product owner (+QA team, stakeholders, managers).
- Sprint: rövid fejlesztési iteráció 1 hét-1 hónap.
 - Sprint tervezése (max. 8h 4 teljes csapat, 4 dev. Team), a végén visszatekintő elemzés (retrospective meeting).
- Napi rendszerességgel rövid gyűlések (Daily Scrum Meetings)
 - Fix időpont, max. 15 perc időtartam, a scrum master moderál.
 - Csak a dev. team vesz részt aktívan, a project owner megfigyelő szerepben lehet jelen.
 - 3 alapkérdés: előző találkozó utáni tevékenység, tervek a következő találkozóig, lehetséges akadályok.
- User stories/scenarios vs. use cases
 - Pl. szövegszerkesztő find/replace funkcionalitás:
 - User story: Search and replace egy felhasználó rájön, hogy a szerkesztett szövegben egy adott szót mindenütt helytelenül, kis kezdőbetűvel írt le, nagy kezdőbetű használata helyett. Szeretné a szó összes előfordulását megtalálni és a helyesen leírt formára cserélni → user story "kártya".
 - Use case dokumentum: UC azonosító, összefoglaló, indoklás, előfeltételek, a folyamat meghatározása, alternatív lehetőségek a folyamaton belül, utófeltételek.
 - A use case jellemzőbben a rendszer működésének egészére vonatkozik, átfogóbb, meghatározása formálisabb. A story személyesebb, olvashatóbb, közérthetőbb. Kombinált alkalmazás is lehetséges.

Scrum

Backlog:

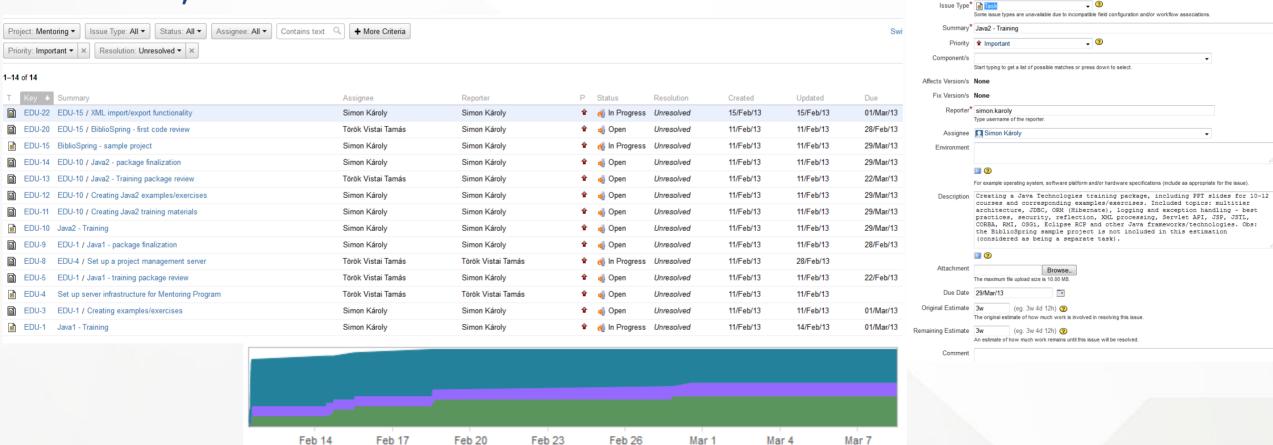
- Product backlog a követelmények rendezett (prioritás szerint) listája.
- Sprint backlog a sprinten belüli tevékenységek listája: user story-k, szoftverjellemzők (feature) kiválasztása a termék backlog-ból, prioritási szint szerint.
- Becslés (estimation):
 - Story points feladat nehézségének becslése konkrét munkaórák használata nélkül relatív értékek hozzárendelése (többféle módszer: lineáris, Fibonacci stb.).
 - Scrum Poker/Planning Poker:
 - A backlog listában található feladatok nehézségének becslése a csapattagok által.
 - A személyes becslést ne befolyásolják az előzőleg elhangzott becsült értékek (megoldás pl. speciális "kártyapakli" alkalmazása – a story point értékek feltüntetése a lapokon).
- Kanban

Eszközök

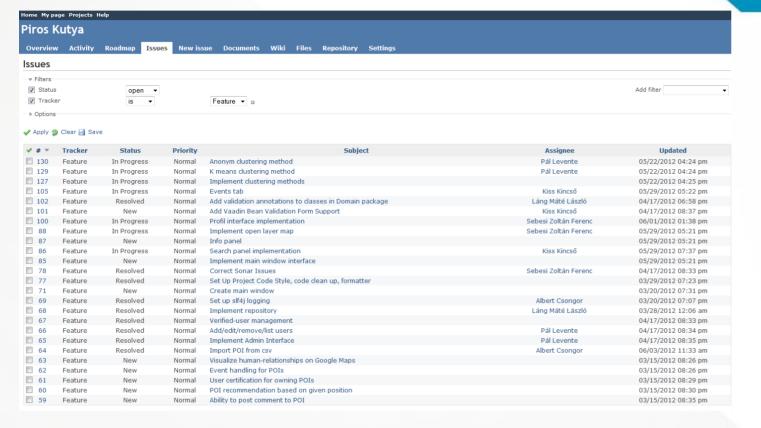
- Wiki
 - Xwiki
 - Issue tracking
 - Redmine
- Version control
 - Mercurial
 - RhodeCode
- V&V, code review
 - Sonar

Issue tracking

- Projektmenedzsment, issue/bug tracking rendszerek:
 - Feladatok létrehozása, hibák jelentése ezek hozzárendelése egyénekhez
 - Határidők feladatokhoz rendelése, automatikus értesítések
 - Folyamat követése, trendek, statisztikák
- JIRA, Redmine

Redmine

root

Latest revisions

Name	Size	Revision	Age	Author	Co	Commen
□ 😂 trunk		440	9 months	Albert Csongor	POIsView	
.settings		327	9 months	Török Tamás	event bus + events UI bugfix	
Documentation		227	11 months	Sebesi Zoltán Ferenc	Documentation	
□ □ WebContent		374	9 months	Sebesi Zoltán Ferenc	Open layer changed to googla map.	
□ 🗀 doc		409	9 months	Láng Máté László	Added javadoc	
resources		428	9 months	Albert Csongor	csv file-s	
□ □ src		440	9 months	Albert Csongor	POIsView	
□ 🗀 test		389	9 months	Láng Máté László	Fixed test	
classpath	1.1 kB	102	11 months	Láng Máté László	New .classpath. JUnit testing added.	
project	1.3 kB	146	11 months	Török Tamás	sonar config	
pom.xml	8.3 kB	383	9 months	Török Tamás	build fix	

#	Date	Author	Comment	
440 💿	06/08/2012 10:20 am	Albert Csongor	POIsView	
439 🔘 💿	06/08/2012 09:13 am	Pál Levente	TreeClustering	
438 🔘 🔘	06/08/2012 08:44 am	Albert Csongor	sonar	
437 🔘 🔘	06/08/2012 08:39 am	Sebesi Zoltán Ferenc	Upload form bugfix sonar	
436 🔘 🔘	06/08/2012 03:13 am	Sebesi Zoltán Ferenc	Sonar.	
435 🔘 🔘	06/08/2012 03:07 am	Török Tamás	code cleanup + SONAR	
434 🔘 🔘	06/08/2012 02:49 am	Sebesi Zoltán Ferenc	Search result bug fix Sonar	
433 🔘 🔘	06/08/2012 02:47 am	Török Tamás	code cleanup + SONAR	
432 🔘 🔘	06/08/2012 02:39 am	Török Tamás	code cleanup + SONAR	
431	06/08/2012 02:11 am	Kiss Kincső	Update in SearchPanel (unused comments are deleted)	

Roadmap

Sprint 1

41%

3 closed (14%) 18 open (86%)

Related issues

Feature #4: Create eclipse project

Feature #5: Create model class structure

Feature #6: Create user interface mock-up

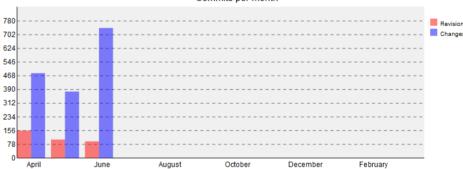
Feature #45: Implement reddog registration

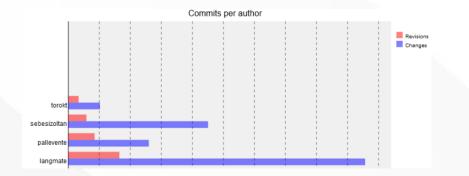
Feature #49: Create view manager

Feature #50: Create user menu

Feature #64: Import POI from csv

Commits per month

2. rész

Source Control

Verziókövetés

- Revision control, version control, source control, (source) code management (SCM).
- Ugyanazon információegység különböző verzióinak managementje.
- Digitális dokumentumok (ált. forráskód) változásainak nyomon követése.
- A dokumentumokhoz verziószámok (revision number, revision level) rendelődnek, a változtatások következtében ezek változnak.
- A különböző verziók tárolására a verziókezelő szoftverrendszerek általában delta tömörítést alkalmaznak: az új verziók esetében csak a változásokat, különbségeket tárolják.
- Ha azonos időben több fejlesztő dolgozik ugyanazokon a állományokon konfliktusok léphetnek fel. Ezek kezelésére a verziókezelő rendszerek különböző módszereket biztosítanak.

Konfliktuskezelés

- Állományok zárolása (file locking): az állományhoz nem engedünk hozzáférést, amíg a módosításokat be nem fejeztük. Előnyös lehet, ha az érintett állományok nagy részben módosulnak, de hátrány, ha hosszú időn keresztül zároljuk őket.
- Egybeolvasztás (merging): egy állományon egyszerre többen is dolgozhatnak, az első fejlesztő "check in"-je után a többieknek merging lehetőségük van, az esetleges konfliktusok manuálisan kiküszöbölhetőek.
- Osztott verziókezelés (distributed version control): a fejlesztők munkamásolatai a teljes repository struktúrát magukba foglalják, a változtatásokat a repositoryk egybeolvasztásával osztják meg a csapaton belül (pl. Linus Torvalds promoválta, a Linux kernel fejlesztők között volt nagyon népszerű, jelenleg nagyon elterjedt).

Terminológia

- Tároló (repository, depot): az aktuális és előző verziókhoz tartozó adatok itt vannak tárolva.
- Munkamásolat (working copy): a tárolt állományok adott verziójának (általában aktuális) lokális másolata. Mielőtt a repository-ban tárolt adatok módosulnának, mindig a munkamásolat módosul először.
- **Check-out**: lokális munkamásolat létrehozása (általában az aktuális verziónak megfelelő, de ez változtatható).
- Commit (check-in): a munkamásolat egybeolvasztása a tárolt változattal, a módosítások feltöltése, a repository frissítése.
- **Push:** aktuális repository tartalmának feltöltése egy más repository-ba, a másik repository tartalmának frissítése. Pl. osztott rendszerek esetében a lokális repository tartalmának feltöltése egy központi, távoli repositoryba.
- Pull: egy másik repository tartalmának letöltése a lokális repository-ba, a lokális repository tartalmának frissítése. Pl. osztott rendszerek esetében a lokális repository tartalmának frissítése a távoli, központi repository aktuális tartalma alapján.

Terminológia

- Változás (change, diff, delta): adott változtatás egy meghatározott dokumentumon belül.
- Változás lista (change list, changeset): tranzakciószerű változtatásokat támogató rendszerek esetében (atomic multi-change commits), adott commit műveleten belüli változtatások listája.
- Frissítés, szinkronizálás (update, sync): a munkamásolat frissítése, a repository-ban tárolt változásoknak megfelelően.
- Fejlesztési ágak (branches): a fejlesztés során adott pillanatban egy projekt több független fejlesztési ágra osztható és ettől kezdve az állományoknak párhuzamosan több különböző verziója létezik.
- Verzió (revision, version): a dokumentum egy adott változata.
- **Kiadott verzió (tag, release**): a fejlesztés során egy fontos mérföldkő elérése (pl. kiadható változat). Több fejlesztési irányvonal alakulhat ki.

Terminológia

- **Import/clone**: adott változat letöltése első alkalommal történik (még nem volt lokális munkamásolat).
- **Export**: projekt feltöltése a verziókövető rendszerre.
- Egybeolvasztás (merge): egy állomány két változatának egybeolvasztása.
- Konfliktus (conflict): ha például ugyanazt a kódrészletet azonos időben két fejlesztő is módosítja és a módosítások nem kompatibilisek. Ha a rendszer nem elég "intelligens" a jobb változat kiválasztásához, a konfliktus kezelése a fejlesztőkre hárul, "manuálisan" történik.
- Megoldás (resolve): a fejlesztő megoldása adott konfliktus kezelésére.
- Alapvonal (baseline): egy dokumentum "elfogadott" változata, ebből kiindulva történhetnek a további változtatások.
- Fordított integráció (reverse integration): különböző fejlesztési ágak "visszaintegrálása" a központi fejlesztési irányvonalnak megfelelő verzióba.

CVS

- Concurrent Versioning System Dick Grune által 1980-ban kifejlesztett, opensource (GNU General Public License) verziókezelő rendszer
 - "I created CVS to be able to cooperate with my students Erik Baalbergen and Maarten Waage on the ACK (Amsterdam Compiler Kit) C compiler. The three of us had vastly different schedules (one student was a steady 9-5 worker, the other was irregular, and I could work on the project only in the evenings)" (Dick Grune)
- A forráskód publikussá tételének időpontja: 1986 június 23.
- Microsoft Windows-os változatának (CVSNT) fejlesztése külön történik.
- http://www.nongnu.org/cvs/
- Egy fájlhalmazon (általában egy software projekt implementációja) belül nyilvántartja a változtatásokat, és lehetővé teszi földrajzilag egymástól távoli fejlesztők együttműködését.
- Kliens-szerver architektúra: a szerver tárolja az aktuális verziót, és a projekt előző verzióit (tömörített formában), a kliensek csatlakoznak, hogy frissítsék a lokálisan tárolt verziókat, vagy feltöltsék a változtatásaikat.

CVS – általános leírás

- A konfliktusok elkerülésének érdekében a szerver mindig csak az aktuális verzió frissítését teszi lehetővé. Amennyiben a szerveren tárolt változat és a kliens lokálisan tárolt munkamásolata között konfliktus lép fel, a CVS kliensek lehetővé teszik a konfliktus manuális kiszűrését/kezelését.
- Amennyiben a frissítés sikeres, a verziószám növekszik, a szerver log fájlokban megjegyzi a módosítás végrehajtóját és időpontját. Ezen kívül a frissítés után automatikusan script-eket futtathat le (pl. e-mail értesítés stb.).
- A kliensek kódokat hasonlíthatnak össze, megtekinthetik a módosítások teljes történetét, check-out-olhatnak egy régebbi verziót (dátum vagy verziószám szerint), frissíthetik a munkamásolatukat (update) anélkül, hogy a teljes projektet újra letöltenék.
- A CVS lehetővé teszi különböző fejlesztési ágak (branches) kezelését: pl. az egyik ág lehet egy már kiadott verzió hibáinak javítása, egy másik ág az aktuális fejlesztés.

CVS - hiányosságok

- A refactoring kis mértékben támogatott: az állományok és könyvtárak másolása/áthelyezése esetében a verziószám nem változik (refactoring esetén a verziókezelés manuális).
- Biztonsági problémák (pl. szimbolikus linkek kezelése).
- Az Unicode szövegek és állománynevek csak részlegesen támogatottak.
- Nem támogatja a tranzakciószerű módosítást: pl. nem megfelelő hálózati kapcsolat esetében problémák merülhetnek fel.
- Nem támogatja a megosztott verziókezelést.

Subversion (SVN)

- A CollabNet fejlesztette ki, mint a CVS felújított, "modernizált" alternatíváját (a fejlesztés 2000-ben indult).
- Apache License, open-source software.
- http://subversion.apache.org/
- Több nagy projekt fejlesztésénél használják (pl. Apache Software Foundation projektek), többen (pl. SourceForge.net, Google Code) biztosítnak SVN támogatást/hostingot.
- Támogatja a tranzakció-szerű módosításokat, atomi műveletek használatát.
- Erőteljes refactoring támogatást biztosít, biztonságosabb (pl. a szimbolikus linkeket biztonságosabb módon kezeli).
- Számos további kiegészítést tartalmaz, hasznos lehetőségeket biztosít (http://subversion.apache.org/features.html)

SVN – repository struktúra

- Egy projekt esetében a javasolt (minimális) struktúra a következő könyvtárakat tartalmazza:
 - project/
 - trunk/
 - branches/
 - tags/
- A **trunk** könyvtár tartalmazza a projekt központi, aktuális verzióját
- A tag könyvtár a mérföldköveknek (milestones) megfelelő verziókat (snapshots) tartalmazza, és általában csak olvasható. A könyvtáron belül alkalmazott elnevezések általában az időponttal, vagy verziószámmal kapcsolatosak:
 - tags/
 - version 1.2/
 - version 1.3/
- A branches könyvtár a különböző fejlesztési ágaknak felel meg.
 Az említett könyvtárstruktúra ezeken az ágakon belül ismétlődik.

SVN – branches

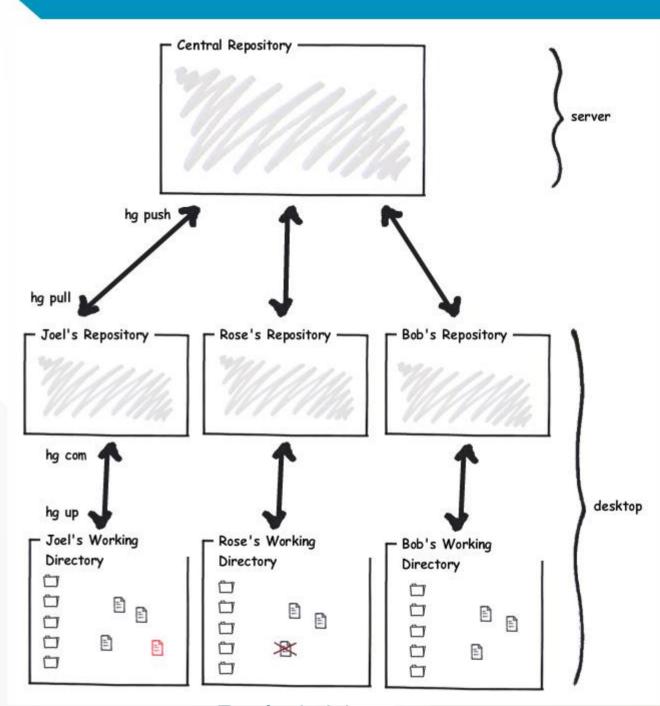
```
branches/
    1.2/
        trunk/
        tags/
           - 1.2.3/
        branches/
 - 2.0/
        trunk/
        tags/
        branches/
           - 2.0.1/
                 » trunk/
                 » tags/
                 » branches/
        Branches
                  Merges
                                                                               Discontinued
                                                                            development branch
   Trunks
                              Tags
```

SVN alkalmazása

- Szerver oldal:
 - Telepítés, konfigurálás
 - Projekt feltöltése, könyvtárstruktúra kialakítása
- SVN kliensek telepítése (TortoiseSVN, Subclipse/Subversive stb.)
- SVN kliens használata:
 - Projekt hozzáadása a repository-hoz
 - Check-out
 - Állományok és könyvtárak hozzáadása, átnevezése, törlése
 - Commit/check-in
 - Update
 - Merge, konfliktusok kezelése
- TortoiseSVN: http://tortoisesvn.net/
- Subclipse: http://subclipse.tigris.org/
- Subversive: http://www.eclipse.org/subversive/

Osztott verziókövetés

- Minden fejlesztő rendelkezik egy lokális repository-val.
- Több központi repository is alkalmazható.
- Előnyök:
 - Kényelmesebb fejlesztés (kisebb "felelősség" a commit-oknál).
 - Commit és push műveletek különválasztása.
 - Biztonság (több backup másolat).
 - Hálózat/központi szerver nélkül is használható.
 - A legtöbb művelet nem igényel hálózatot, ezért gyorsabbak is.
 - Egyszerűbb/hatékonyabb merge (changesets vs. revisions).
 - A változtatások fájlok helyett könyvtárra hatnak.

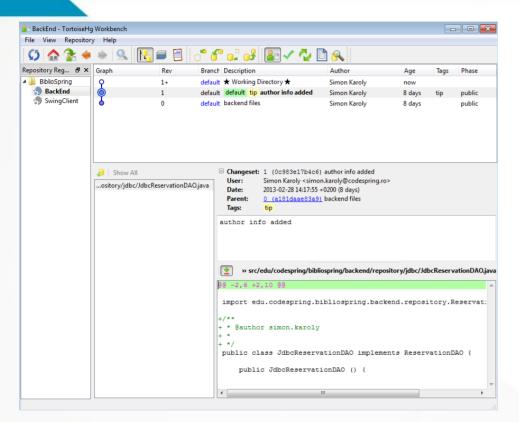

Forrás: hginit.com

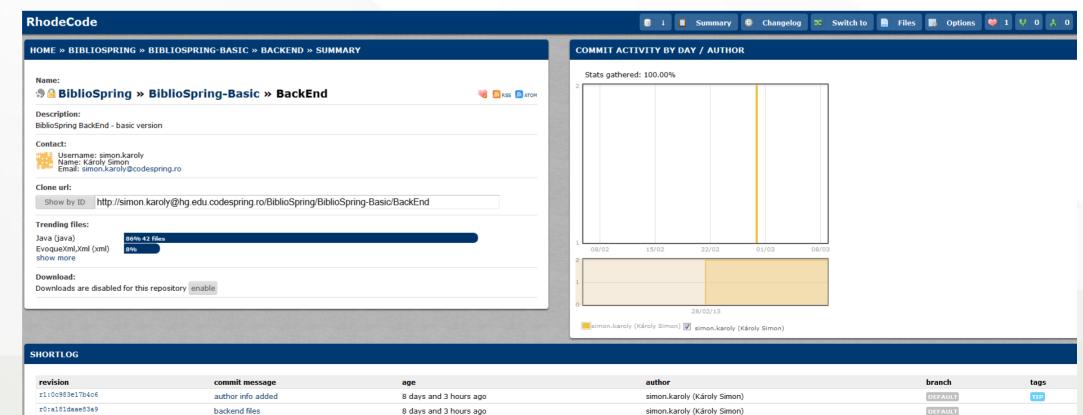
Rendszerek, eszközök

- Git, Mercurial
- Azonos motivációval, nagyjából azonos időpontban (2005) indított projektek.
 - A Linux kernel fejlesztők kénytelenek verziókövető rendszert váltani a BitKeeper-t fejlesztő BitMover céggel kialakult konfliktusok miatt.
 - Nevek másodlagos jelentése: Git kellemetlen személy, Mercurial megbízhatatlan személy
 - Linus Torvalds: "I'm an egotistical bastard, and I name all my projects after myself. First 'Linux', now 'git'."
 - Matt Mackall: "...Mercurial is thus named in Larry's honor. I do not know if the same is true of Git."
 - Megjegyzés: Larry McVoy a BitMover vezetője
- GitHub, Bitbucket (megj. a Mercurialt támogatja a Google Code is)
- RhodeCode
- Mercurial kliensalkalmazás: TortoiseHG (http://tortoisehg.bitbucket.org/)
- Mercurial Eclipse plug-in: MercurialEclipse (http://javaforge.com/project/HGE)

Rendszerek, eszközök


```
C:\Users\simon.karoly>hg
Mercurial Distributed SCM
basic commands:
                     add the specified files on the next commit
 annotate
                     show changeset information by line for each file
                      make a copy of an existing repository
 clone
                     commit the specified files or all outstanding changes diff repository (or selected files) dump the header and diffs for one or more changesets
 commit
 diff
 export
 forget
                      forget the specified files on the next commit
                     create a new repository in the given directory show revision history of entire repository or files merge working directory with another revision pull changes from the specified source
 iniť
 log
merge
pull
                     push changes to the specified destination remove the specified files on the next commit start stand-alone webserver
 push
 remove
 serve
                     show changed files in the working directory
 status
                     summarize working directory state
 summary
                     update working directory (or switch revisions)
 update
use "hg help" for the full list of commands or "hg -v" for details
```


Alapvető műveletek

- Lokális repository létrehozása: hg init parancs a projekt gyökérkönyvtárban
- Állományok hozzáadása: hg add
- Változtatások érvényesítése: hg commit → szerkesztő megjelenítése → comment hozzáadása, majd mentés.
- Napló megtekintése: hg log

```
d:\Training\Examples\BiblioSpring\BackEnd>hg commit
d:\Training\Examples\BiblioSpring\BackEnd>hg log
changeset:
                2:ca1cdf81f658
tag:
                Simon Karoly (simon.karoly@codespring.ro)
Fri Mar 08 17:45:21 2013 +0200
user:
date:
                Something changed
summary:
changeset:
                1:0c983e17b4c6
                Simon Karoly (simon.karoly@codespring.ro)
Thu Feb 28 14:17:55 2013 +0200
user:
date:
summary:
                author info added
changeset:
user:
                0:a181daae83a9
                Simon Karoly (simon.karoly@codespring.ro)
Thu Feb 28 14:06:04 2013 +0200
date:
                backend files
summary:
```

```
File Edit Format View Help

Something changed

HG: Enter commit message. Lines beginning with 'HG:' are removed.

HG: Leave message empty to abort commit.

HG: --

HG: user: Simon Karoly <simon.karoly@codespring.ro>

HG: branch 'default'

HG: changed src/edu/codespring/bibliospring/backend/model/User.java
```

MercurialEclipse

